NIILO JÄÄSKINEN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. június 14.[1]

C-56/11. sz. ügy

Raiffeisen-Waren-Zentrale Rhein-Main eG
kontra
Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH

(Az Oberlandesgericht Düsseldorf [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Közösségi növényfajta-oltalom — 2100/94/EK rendelet — 14. cikk — A mezőgazdasági termelők kiváltsága — 1768/95/EK rendelet — 9. cikk — Feldolgozó — A növényfajta-oltalom jogosultjával szemben az említett feldolgozót terhelő adatszolgáltatási kötelezettség — A kötelezettség időbeli hatálya — A növényfajta-oltalom jogosultja által benyújtott adatszolgáltatás iránti kérelem — Feltételek — A jogosult adatszolgáltatáshoz való jogát megalapozó körülmények — Az ilyen körülmények fennállására vonatkozó bizonyítékok szolgáltatásával kapcsolatos kötelezettség hiánya”

I – Bevezetés

1. Előzetes döntéshozatal iránti kérelmében az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló 2100/94/EK rendelet[2] (a továbbiakban: alaprendelet) 14. cikke (3) bekezdésének, valamint az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló 1768/95/EK rendelet[3] (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 9. cikke (3) bekezdésének értelmezését kéri.

2. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések egy feldolgozást végző szolgáltató, a Raiffeisen-Waren-Zentrale Rhein-Main eG elnevezésű szövetkezet (a továbbiakban: Raiffeisen szövetkezet) és egy másik, növényfajta-oltalmi jogosultak érdekeit képviselő társaság, a Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (a továbbiakban: STV) közötti jogvitában merültek fel.[4] A jogvita egy adatszolgáltatás iránti kérelemre vonatkozik, amelyet az STV intézett a Raiffeisen szövetkezethez az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének hatodik francia bekezdése és a végrehajtási rendelet 9. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján, abból a célból, hogy adatokat kapjon bizonyos, elismert vetőmagokra vonatkozó gazdasági évekről.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — Az 1994. július 27-i tanácsi rendelet (HL L 227., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 16. kötet, 390. o.).

3 — Az 1995. július 24-i bizottsági rendelet (HL L 173., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 18. kötet, 63. o.).

4 — Az STV tevékenységeire vonatkozó további pontosításokhoz lásd a C-182/01. sz. Jäger-ügyben 2004. március 11-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-2263. o.) 17. pontját.

3. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések így megjelenítik azt a háromoldalú kapcsolatot, amely a növényfajta-oltalom jogosultjai, illetve az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított – „a mezőgazdasági termelők kiváltsága” néven is ismert – mentességgel élő mezőgazdasági termelők, valamint azok között a vetőmag-feldolgozó társaságok között áll fenn, amelyekhez a jogosultak a mezőgazdasági termelők kiváltsága által létrehozott rendszer keretében adatszolgáltatás iránti kérelmeket nyújthatnak be a jogosultakhoz tartozó és a feldolgozás tárgyát képező fajtákra vonatkozóan.

4. Egy olyan előzetes döntéshozatal iránti kérelemről van szó, amely illeszkedik azoknak az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeknek a sorába, amelyeket a német bíróságok nyújtottak be az alaprendelet és a végrehajtási rendelet értelmezése tárgyában.[5] Közelebbről, a jelen kérelem egyrészt a feldolgozót a növényfajta-oltalom jogosultjával szemben terhelő adatszolgáltatási kötelezettség időbeli hatályára, másrészt pedig azokra a feltételekre vonatkozik, amelyeknek a jogosult által a feldolgozóhoz intézett adatszolgáltatás iránti kérelemnek meg kell felelnie.

II – A jogi háttér

A – *Az alaprendelet*

5. Az alaprendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerint a közösségi növényfajta-oltalomra való jogosultság a nemesítőt illeti meg, aki a meghatározás szerint „[a]z a személy, aki a fajtát nemesítette vagy felfedezte, illetve kifejlesztette, továbbá annak jogutódja”.

6. Az alaprendelet „Közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultját megillető jogok és a tiltott cselekmények” című 13. cikke szerint:

„(1) A közösségi növényfajta-oltalom feljogosítja a közösségi növényfajta-oltalom jogosultját vagy jogosultjait (a továbbiakban: a jogosultat) a (2) bekezdésben foglalt tevékenységek folytatására.

(2) A 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók:

a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);

[…]

A jogosult a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti.

[…]”

7. A mezőgazdasági termelők kiváltságát az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdése határozza meg az alábbiak szerint:

„A 13. cikk (2) bekezdése ellenére és a mezőgazdasági termelés védelme érdekében a mezőgazdasági termelők jogosultak azon betakarított termény saját birtokukon történő felhasználására szaporítás céljából, amelyet valamely, közösségi növényfajta-oltalom alatt álló fajta (kivéve a hibrid vagy szintetikus fajtákat) szaporítóanyagának saját birtokukon történő elültetése révén nyertek.”

5 — Lásd a C-305/00. sz. Schulin-ügyben 2003. április 10-én hozott ítéletet (EBHT 2003., I-3525. o.); a fent hivatkozott Jäger-ügyben hozott ítéletet; a C-336/02. sz. Brangewitz-ügyben 2004. október 14-én hozott ítéletet (EBHT 2004., I-9801. o.); valamint a C-7/05-C-9/05. sz., Deppe és társai egyesített ügyekben 2006. június 8-án hozott ítéletet (EBHT 2006., I-5045. o.). Lásd továbbá a Bíróság előtt folyamatban lévő C-509/10. sz. Geistbeck-ügyre vonatkozó indítványomat.

8. A mezőgazdasági termelők kiváltságának érvényesülését, valamint a nemesítő és a mezőgazdasági termelő jogos érdekeinek védelmét lehetővé tevő feltételekről az említett rendelet 14. cikkének (3) bekezdése rendelkezik. Az említett bekezdés második és hatodik francia bekezdése többek között előírja, hogy

„– a betakarított termény ültetés céljára feldolgozható maga a mezőgazdasági termelő által vagy a részére nyújtott szolgáltatás keretében más által [...]

– a vonatkozó adatokról a mezőgazdasági termelők és a feldolgozást végző szolgáltatók kötelesek a jogosultakat – azok kérelmére – tájékoztatni [...]”

B – *A végrehajtási rendelet*

9. A végrehajtási rendelet 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A nemesítőt képviselő jogosult és a mezőgazdasági termelő egymás jogos érdekeit védelmezve tesz eleget az 1. cikkben foglalt feltételeknek.

(2) A jogos érdekek védelme nem tekinthető biztosítottnak, ha egy vagy több ilyen érdek jelentősen sérül anélkül, hogy a közöttük fennálló ésszerű egyensúly fenntartásának szükségességére, vagy az adott feltétel célja és megvalósításának tényleges hatása közti arányosságra figyelmet fordítanának.”

10. Az említett rendelet 9. cikkének (2) és (3) bekezdése tartalmazza a feldolgozó által a növényfajta-oltalom jogosultja részére szolgáltatandó adatokat, ha a jogosult és a feldolgozó semmilyen szerződést nem kötött ezen adatokat illetően:

„(2) [...] a feldolgozó – a Közösség vagy a tagállamok joga szerinti egyéb adatszolgáltatási előírások sérelme nélkül – a jogosult kérésére a lényeges adatokat tartalmazó nyilatkozatot köteles a jogosult rendelkezésére bocsátani. A következők minősülnek lényeges adatnak:

a) a feldolgozó neve, lakóhelye, valamint üzleti vállalkozásának neve és bejegyzett címe;

b) az a tény, hogy a feldolgozó teljesített-e olyan szolgáltatást, amelynek során a jogosult egy vagy több növényfajtája betakarított terményét vetés céljára feldolgozta, amennyiben a fajtát vagy a fajtákat a feldolgozó számára bejelentették, vagy számára azok egyébként ismertek voltak;

c) ha a feldolgozó teljesített ilyen szolgáltatást, akkor az érintett fajtához vagy fajtákhoz tartozó olyan betakarított terménymennyiség, amelyet a feldolgozó vetés céljára feldolgozott, továbbá a feldolgozásból származó teljes mennyiség;

d) a c) pontban említett feldolgozás ideje és helye; és

e) azon személyek neve és a címe, akik részére a c) pontban említett feldolgozási szolgáltatást teljesítette, továbbá az egyes mennyiségek.

(3) A (2) bekezdés b), c), d) és e) pontjában foglalt adatok a folyó gazdasági évre, valamint a három[6] előző gazdasági év közül arra az egy vagy több évre vonatkoznak, amelyre nézve a jogosult előzőleg még nem nyújtott be kérelmet a (4) és (5) bekezdésben foglaltak alapján; az adatok alapjául szolgáló első gazdasági év azonban az, amelyben az érintett fajtára vagy fajtákra és a feldolgozóra vonatkozó adatszolgáltatás iránti első kérelmet benyújtották.

6 — A „három” számnév nem szerepel a végrehajtási rendelet francia nyelvi változatában. Lásd a jelen főtanácsnoki indítvány 25. és azt követő pontját.

(4) A 8. cikk (4) bekezdésének rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

[…]”

III – Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

11. A Raiffeisen szövetkezet egy központi mezőgazdasági szövetkezet, amely vetőmagok mezőgazdasági termelők részére történő feldolgozásával foglalkozik, amelynek keretében a betakarított terményeket előkészíti ezek raktáron tartása és jövőbeni elültetése érdekében.

12. Az említett szolgáltatásokat egyrészt a növényfajta-oltalom jogosultjainak nyújtja, akiket többek között az STV képvisel, amely a növényfajta-oltalom jogosultjainak olyan szervezete, amely azok forgalomba hozatala érdekében elismert vetőmagok szaporítását végezte szerződéses ültetés keretében, másrészt pedig olyan mezőgazdasági termelőknek, akik az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdése szerinti mezőgazdasági termelői kiváltság alapján ültetnek el vetőmagokat.

13. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Raiffeisen szövetkezet különböző mezőgazdasági termelők részére a 2005/2006-os és a 2006/2007-es gazdasági években feldolgozási tevékenységet folytatott az STV által képviselt növényfajta-oltalmi jogosultak javára végzett szerződéses ültetés keretében.

14. Az STV az érintett mezőgazdasági termelők által hozzá eljuttatott, szerződéses ültetésre vonatkozó nyilatkozatok alapján két körben adatszolgáltatás iránti kérelmet intézett a Raiffeisen szövetkezethez az ez utóbbi által végzett feldolgozást illetően. A kérelmek egy részét az érintett gazdasági év lejártát követően nyújtották be.

15. A Raiffeisen e kérelmekre nem adott kedvező választ, és e tekintetben a kérelem elutasításának igazolására három kategóriába tartozó indokokra hivatkozott. Először, úgy vélte, hogy az adatszolgáltatás iránti kérelemnek tartalmaznia kellett volna azokat az elemeket, amelyek arra utalnak, hogy az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének hatodik francia bekezdése szerinti adatszolgáltatási kötelezettség alá tartozó feldolgozást végzett. Másodszor, úgy vélte, hogy kizárólag azok az adatszolgáltatás iránti kérelmek jogilag relevánsak, amelyeket abban a gazdasági évben nyújtanak be, amelyre vonatkoznak. Harmadszor, semmilyen, a vetőmagok esetleges ültetésére vonatkozó körülményre nem lehet következtetni a jogosult részére folytatott szerződéses ültetés keretében végzett feldolgozásból.

16. Az STV keresetet indított a Raiffeisen ellen az említett adatszolgáltatás iránti kérelmek teljesítése érdekében. Az elsőfokú bíróság elfogadta az STV adatszolgáltatás iránti kérelmeit, megállapítva egyrészt, hogy semmilyen jogvesztő határidő nem alkalmazandó az adatszolgáltatás iránti kérelmekre, másrészt pedig, hogy a szerződéses ültetésre vonatkozó nyilatkozatok megfelelő körülménynek minősülnek a feldolgozót terhelő adatszolgáltatási kötelezettség megállapítására, mivel a szaporítási szerződés alapján ültetést végző mezőgazdasági termelőnek tényleges lehetősége van a betakarított termény elültetésére. A Raiffeisen fellebbezést nyújtott be az Oberlandesgericht Düsseldorfhoz ezen ítélettel szemben.

17. Ilyen előzmények mellett a Bírósághoz 2011. február 8-án érkezett határozatával az Oberlandesgericht Düsseldorf az eljárás felfüggesztéséről határozott, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Kizárólag abban az esetben áll-e fenn a feldolgozónak az [alap]rendelet 14. cikke (3) bekezdésének hatodik francia bekezdésében, valamint a[végrehajtási] rendelet 9. cikkének (2) és (3) bekezdésében szabályozott adatszolgáltatási kötelezettsége, ha a növényfajta-oltalom jogosultjának adatszolgáltatás iránti kérelme a kérelemmel érintett (több kérelem esetén az utolsó) gazdasági év lejártát megelőzően beérkezik a feldolgozóhoz?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

»Határidőben benyújtottnak« kell-e tekinteni az adatszolgáltatás iránti kérelmet abban az esetben is, ha a jogosult a kérelmében úgy nyilatkozik, hogy olyan körülmények jutottak a tudomására, miszerint a feldolgozó a terményt, amelyet a kérelemben név szerint megnevezett mezőgazdasági termelő az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának elültetéséből nyert, a betakarított termény ültetése céljából feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni, vagy a jogosult köteles-e az adatszolgáltatás iránti kérelemben hivatkozott körülményeket ezen túlmenően (például a mezőgazdasági termelőnek a betakarított termény ültetésére vonatkozó nyilatkozata másolatának megküldésével) is bizonyítani a feldolgozó számára?

3) Származhatnak-e a feldolgozó adatszolgáltatási kötelezettségét megalapozó körülmények abból, hogy a jogosult megbízottjaként a feldolgozó teljesíti az oltalom alatt álló fajta vetőmagjának előállítása céljából a jogosult és egy szaporítással foglalkozó mezőgazdasági termelő között létrejött szaporításra vonatkozó szerződést, ha és mivel a mezőgazdasági termelő számára a szaporításra vonatkozó szerződés teljesítése keretében gyakorlatilag lehetővé válik, hogy a vetőmag egy részét vetés céljára használja fel?”

18. Írásbeli észrevételeket nyújtottak be az alapeljárásban részt vevő felek, valamint a spanyol kormány és az Európai Bizottság. Az alapeljárásban részt vevő felek, valamint a Bizottság részt vettek a 2012. március 15-i tárgyaláson.

IV – Elemzés

A – *Bevezető megjegyzések*

19. Mindenekelőtt hasznos kiemelni a mezőgazdasági termelők kiváltságának rendszerét megalapozó kulcsfontosságú elemeket. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az alaprendelet 14. cikke egyensúlyt teremt egyrészt a növényfajta-oltalom jogosultjainak érdekei, másrészt pedig a mezőgazdasági termelők érdekei között.

20. A mezőgazdasági termelők kiváltsága ugyanis, amely magában foglalja a mezőgazdasági termelők azon jogát, hogy a jogosult előzetes engedélye nélkül elültessék azt a betakarított terményt, amelyet az említett kiváltsággal érintett fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyertek, együtt jár az említett mezőgazdasági termelőket terhelő adatszolgáltatási kötelezettséggel és a növényfajta-oltalom jogosultját megillető méltányos díj fizetésére vonatkozó kötelezettséggel, ami lehetővé teszi a mezőgazdasági termelők és a jogosultak kölcsönös jogos érdekeinek védelmét közvetlen kapcsolataikban.[7]

7 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 43. pontját. Lásd továbbá a fent hivatkozott Geistbeck-ügyben ismertetett indítványom 46. pontját.

21. A feldolgozó szerepét illetően továbbá, az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdése megállapítja, hogy a betakarított termény ültetés céljára feldolgozható a mezőgazdasági termelő vagy a feldolgozó által. Így az említett feldolgozó azon joga, hogy a betakarított termény előkészítéséhez kapcsolódó műveleteket elvégezze, a mezőgazdasági termelők kiváltságából következik. [8] A feldolgozókat – mint a jelen ügyben a Raiffeisen szövetkezetet – a jogosulttal szemben terhelő adatszolgáltatási kötelezettség az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdésén alapul. Az említett kötelezettség hatályát és módjait a végrehajtási rendelet 9. cikke pontosítja.

22. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálatához tehát szem előtt kell tartani az egyensúly követelményét, amely az alaprendelet 14. cikke, valamint a végrehajtási rendelet által létrehozott rendszer alapjául szolgál.

B – *Az adatszolgáltatási kötelezettség időbeli hatályáról*

23. A Bíróságnak már volt alkalma kifejtenie álláspontját a feldolgozók adatszolgáltatási kötelezettségének hatályáról. Véleménye szerint a jogosultat fel kell jogosítani arra, hogy a mezőgazdasági termelők kiváltsága által érintett egyik fajtájára vonatkozóan adatszolgáltatás iránti kérelmet intézhessen a feldolgozóhoz, amint a jogosult tudomására jut, hogy a feldolgozó ültetés céljára feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni a betakarított terményt, amelyet az említett fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyertek. [9]

24. A Bíróság ugyanakkor nem fejtette ki álláspontját a feldolgozót terhelő, a végrehajtási rendelet 9. cikkének (3) bekezdése szerinti adatszolgáltatási kötelezettség időbeli összefüggéseiről, amelyek a jelen ügy tárgyát képezik.

1. A kérelemmel lefedett időszak

25. Először emlékeztetek arra, hogy a végrehajtási rendelet 9. cikkének (2) bekezdése pontosítja a feldolgozót terhelő kötelezettség tárgyát képező adatok tartalmát. Ugyanezen cikk (3) bekezdése meghatározza azt az időszakot, amelyre az említett (2) bekezdés második mondata alapján szolgáltatandó adatok vonatkoznak. Az említett időszak főszabály szerint megfelel a folyamatban lévő gazdasági évnek és az előző három gazdasági év közül egy vagy több évnek, összhangban az említett (3) bekezdés első felével. [10]

26. E tekintetben rá kell mutatni, hogy az említett rendelet 9. cikke (3) bekezdésének nyelvi változatai eltérnek. Míg a nyelvi változatok nagy része, úgymint a spanyol, dán, német, angol, olasz, magyar, finn és svéd nyelvi változatok, a három korábbi gazdasági év közül egyre vagy többre utalnak, addig a francia nyelvi változatból hiányzik a „három” számnév.

27. Pusztán a francia nyelvi változatra történő utalás következésképpen arra engedhetne következtetni, hogy az adatszolgáltatás iránti kérelem benyújtásának lehetősége nincs időben korlátozva. Ugyanakkor, mivel kizárólag az említett eltérésre tekintettel nem lehet bizonyossággal következtetéseket levonni, a szóban forgó rendelkezést összefüggéseiben kell megvizsgálni, figyelembe véve különösen annak célját. [11]

8 — A fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 44. pontja.

9 — A fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 53. pontja. Lásd továbbá a fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet 63. pontját.

10 — A végrehajtási rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerint a gazdasági év július 1-jén kezdődik és a következő naptári év június 30-áig tart.

11 — Ahogy az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, valamely uniós jogi rendelkezés különböző nyelvi változatai egységes értelmezésének szükségessége azt is megköveteli, hogy az egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel értelmezzék, amelynek az a részét képezi. E tekintetben lásd különösen a C-585/10. sz. Møller-ügyben 2011. december 15-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-13407. o.) 26. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

28. A végrehajtási rendelet – ahogy 2. cikkének (2) bekezdése kifejezetten rögzíti – egyensúlyt kíván teremteni a jogosult és a mezőgazdasági termelők érdekei között. E szemszögből úgy vélem, hogy ezzel az egyensúllyal szintén ellentétes lenne e rendelet 9. cikke (3) bekezdésének olyan értelmezése, hogy egy adatszolgáltatás iránti kérelem korlátlan számú korábbi gazdasági évre vonatkozhatna. Ennek megfelelően, az érintett érdekek közötti egyensúly tiszteletben tartása érdekében abból az elvből kell kiindulni, hogy az említett 9. cikk szerinti adatszolgáltatás iránti kérelem legfeljebb a három előző gazdasági évre vonatkozhat.

29. Emellett egy ellenkező értelmezés ellentétes lenne a feldolgozók jogbiztonságának követelményével, mivel arra kötelezné őket, hogy korlátlanul őrizzék meg a jogosultak által esetlegesen kérhető adatokat.

30. Ezt az értelmezést erősíti egyébként a végrehajtási rendelet 8. cikke (3) bekezdésének olvasata is. Igaz, hogy ez a cikk a mezőgazdasági termelőt terhelő adatszolgáltatási kötelezettségről rendelkezik, mivel azonban tartalma majdnem azonos ugyanezen rendelet 9. cikkének tartalmával, azzal párhuzamba kell állítani. E tekintetben a Bizottsághoz hasonlóan megjegyzem, hogy a „három” szó jelenléte az említett rendelet 8. cikke (3) bekezdésének megfelelő rendelkezésében – még a francia változatban is – a jogalkotó arra irányuló szándékaként értelmezhető, hogy az adatszolgáltatás iránti kérelem hatályát időben korlátozni kívánta azzal a céllal összhangban, hogy egyensúlyt teremtsen a védett érdekek között.

2. A kérelemmel érintett időszakra vonatkozó korlátozások

31. A végrehajtási rendelet 9. cikke (3) bekezdésének megfogalmazásából az következik ugyanakkor, hogy az az időszak, amelyre a feldolgozót terhelő adatszolgáltatási kötelezettség utal, kettős korláttal rendelkezik. Egyrészt, a rendelet 9. cikke (3) bekezdésének első fele alapján, ez a kötelezettség megszűnik minden olyan gazdasági év tekintetében, amelyre a jogosult már nyújtott be adatszolgáltatás iránti kérelmet.

32. Másrészt, a végrehajtási rendelet 9. cikke (3) bekezdésének második fele azt is pontosítja, hogy az adatok alapjául szolgáló első gazdasági év az, „amelyben az érintett fajtára vagy fajtákra és a feldolgozóra vonatkozó adatszolgáltatás iránti első kérelmet benyújtották” [12].

33. A feldolgozót terhelő adatszolgáltatási kötelezettség feltétele így az, hogy a jogosult adatszolgáltatás iránti kérelmet nyújtson be. Emellett ez a kérelem először csak arra a gazdasági évre vonatkozik, amelynek folyamán az említett jogosult az adatszolgáltatáshoz való jogára hivatkozik. Ezenkívül, a végrehajtási rendelet 9. cikke (3) bekezdésének első fele alapján, adatok legfeljebb a három előző gazdasági évet magában foglaló időszak tekintetében kérhetők, feltéve, hogy a jogosult a három előző gazdasági év közül az első folyamán már intézett adatszolgáltatás iránti kérelmet a feldolgozóhoz.

34. Másképp megfogalmazva, amennyiben az egy vagy több fajtára vonatkozó első kérelemről van szó, a kérelem csak arra a gazdasági évre vonatkozhat, amelynek folyamán azt az említett feldolgozóhoz benyújtják. Figyelembe véve az említett érdekek közötti egyensúly biztosításának szükségességét, azt a feldolgozót, aki egy fajtára vonatkozóan még soha sem kapott adatszolgáltatás iránti kérelmet, védeni kell mindenfajta visszamenőleges adatszolgáltatási kötelezettségtől.

35. Nem ugyanez a helyzet, ha egy meghatározott fajtával kapcsolatban korábban már nyújtottak be adatszolgáltatás iránti kérelmet a feldolgozóhoz. Ebben az esetben azt az időszakot, amelyre tekintettel lényeges adatokat kell szolgáltatni, az említett cikk (3) bekezdésének első fele határozza meg. Másként szólva az adatszolgáltatás iránti kérelem időpontja és a „folyó gazdasági év” minősül az adatszolgáltatás iránti kérelemmel érintett három előző gazdasági év kiszámítása kiindulópontjának.

12 — A mezőgazdasági termelőt terhelő adatszolgáltatási kötelezettséget illetően rá kell mutatni, hogy a végrehajtási rendelet 8. cikkének (3) bekezdése azonos rendelkezést tartalmaz.

C – A jogosult által szolgáltatandó körülményekről

36. A feldolgozót terhelő adatszolgáltatási kötelezettség előbbiekben hivatkozott időbeli összefüggései mellett az előzetes döntéshozatal iránti kérelem másodlagosan azon körülmények jellegére vonatkozik, amelyeket a jogosultnak a végrehajtási rendelet 9. cikke (3) bekezdésének megfelelő adatszolgáltatás iránti kérelmének alátámasztására szolgáltatnia kell.

37. Először rá kell mutatni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem pontosítja, hogy a jelen ügyben e rendelet 9. cikke (3) bekezdésének második fele értelmében vett „első" kérelemről van-e szó, vagy sem. Következésképpen a második kérdésre is válaszolni kell, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az ültetés vagy az ültetés céljára való feldolgozás körülményeit ezen túlmenően bizonyítani kell-e az adatszolgáltatás iránti kérelemben foglalt bizonyítékokkal annak érdekében, hogy az a feldolgozót terhelő adatszolgáltatási kötelezettséget keletkeztethessen, és hogy ennélfogva határidőben benyújtottnak minősüljön a végrehajtási rendelet 9. cikke (3) bekezdésének második fele értelmében.

1. A jogosult kötelezettsége arra vonatkozóan, hogy tudomással bírjon olyan körülményekről, hogy a feldolgozó feldolgozást végzett vagy feldolgozást kíván végezni

38. Előzetesen rá kívánok mutatni arra, hogy a végrehajtási rendelet nem követeli meg kifejezetten, hogy a jogosult adatszolgáltatás iránti kérelmében megnevezze a tudomására jutott, ültetésre vonatkozó körülményeket. Ettől függetlenül azonban a hivatkozott elemek fennállása a Bíróság által a fent hivatkozott Schulin- és Brangewitz-ügyben hozott ítéletben megállapított olyan íratlan feltételnek minősül, amelyet mindenesetre tiszteletben kell tartani.

39. E tekintetben megjegyzem, hogy Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok a fent hivatkozott Brangewitz-ügyben ismertetett indítványában meggyőző különbséget állapított meg egyrészt a mezőgazdasági termelők és másrészt a feldolgozók adatszolgáltatási kötelezettségét keletkeztető követelmények között.[13]

40. Először, tekintettel a fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítéletre, a főtanácsnok megállapította, hogy a jogosult nem intézhet adatszolgáltatás iránti kérelmet egy mezőgazdasági termelőhöz pusztán azon tény alapján, hogy az utóbbi az említett foglalkozást folytatja. Ellenkezőleg, tudomással kell bírnia arra vonatkozó körülményről, hogy a mezőgazdasági termelő az alaprendelet 14. cikke szerinti eltéréssel élt vagy kíván élni.[14]

41. Továbbá úgy vélte, hogy a feldolgozókkal kapcsolatban más helyzet áll fent. Ugyanis nagy a valószínűsége annak, hogy a vetőmagok feldolgozását végző vállalkozások tevékenységük gyakorlása során valamely oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagát kezelik. Mivel egyértelmű, hogy ha nem írtak alá szerződést, semmilyen jogi kapcsolat nem fűzi őket a jogosulthoz, és hogy a mezőgazdasági termelők ilyen típusú vállalkozásokhoz fordulnak, ha az eltéréssel élnek, logikusnak tűnik, hogy a jogosultak egyik és másik csoporthoz is intézhessenek adatkérést a méltányos díjazáshoz való joguk gyakorlása érdekében. A főtanácsnok arra a megállapításra jutott, hogy tekintettel a feldolgozókat

13 — Lásd Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok fent hivatkozott Brangewitz-ügyre vonatkozó indítványának 34. és azt követő pontjait.

14 — A fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet 57. pontja.

megillető szerepre a mezőgazdasági termelők kiváltsága összefüggésében, a jogosultak benyújthatnak adatszolgáltatás iránti kérelmeket az említett feldolgozást végző szolgáltatókhoz anélkül, hogy tudomással bírnának olyan körülményről, miszerint oltalom alatt álló anyagot kezeltek a létesítményeikben. [15]

42. Ezen érvelés szerint egy adatszolgáltatás iránti kérelem mezőgazdasági termelőhöz való benyújtása érdekében több körülményt kell szolgáltatni, mint a feldolgozóknak címzett kérelmek esetében. Úgy tűnik ugyanakkor, hogy a Bíróság nem fogadta el a főtanácsnok előbbiekben kifejtett javaslatát, megjegyezve, hogy a jogosult egyik kiváltsággal érintett fajtájára vonatkozóan tájékoztatást kérhet a feldolgozótól, amint *arra utaló körülmény jut a tudomására, hogy az említett feldolgozó* – ültetés céljára – *feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni* azt a betakarított terményt, amelyet az említett fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyertek. [16]

43. Következésképpen úgy tűnik, hogy a Bíróság nem tesz különbséget a jogosult által benyújtott adatszolgáltatás iránti kérelem különböző címzettjeit illetően. Emiatt elemzésemet ennek az előfeltevésnek az alapulvételével végzem.

2. A jogosult arra vonatkozó kötelezettségének hiányáról, hogy bizonyítékot szolgáltasson a körülmények fennállásáról

44. A Bíróság fent említett érvelését követve elegendő tehát, hogy a jogosultnak olyan körülmény jusson a tudomására, hogy feldolgozást végeztek vagy kívánnak végezni, ahhoz hogy adatszolgáltatás iránti kérelmet terjeszthessen elő. Ezzel szemben a Bíróság nem tette kötelezővé a jogosult számára, hogy bizonyítékot szolgáltasson egy ilyen körülmény fennállására vonatkozóan.

45. Azon körülmények természetét illetően, amelyek megalapozzák egyrészt a jogosult adatszolgáltatás iránti kérelem előterjesztéséhez való jogát, másrészt pedig a feldolgozó arra vonatkozó kötelezettségét, hogy az előbbi számára adatokat szolgáltasson, először rá kell mutatni arra a különös jelentőségre, amellyel a jogosult és a mezőgazdasági termelő kölcsönös jogos érdekei védelmének szükségessége bír az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének és a végrehajtási rendelet 2. cikkének megfelelően.

46. E tekintetben pontosítani kell, hogy a feldolgozó által teljesítendő tájékoztatási kötelezettség az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdésében meghatározott eltérés mezőgazdasági termelő általi felhasználásától és a termelőnek a feldolgozói tevékenység igénybevételére vonatkozó döntésétől is függ, e kötelezettség valójában a feldolgozott növényi fajtához köthető, és nem pedig a szolgáltatást igénybe vevő mezőgazdasági termelő személyéhez. [17] Következésképpen, ha a jogosult adatszolgáltatás iránti kérelmet intéz a feldolgozóhoz, utóbbi – amennyiben a szóban forgó fajtát bejelentették neki, vagy az ismert volt számára – nemcsak azon mezőgazdasági termelőkkel kapcsolatos lényeges adatokra vonatkozóan köteles tájékoztatást adni, akikre vonatkozólag a jogosultnak arra utaló körülmények jutottak tudomására, hogy betakarított terményüket a feldolgozó feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni, hanem valamennyi más mezőgazdasági termelő tekintetében is, akik számára feldolgozást végzett vagy kíván végezni. [18]

15 — Lásd Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok fent hivatkozott Brangewitz-ügyre vonatkozó indítványának 37. és azt követő pontját. A főtanácsnok indítványának 38. pontjában azt is megjegyezte, hogy „amikor a nemesítők a feldolgozókhoz fordulnak [...], először ellenőrizniük kell, hogy feldolgoztak-e az ő növényfajtáikból vetőmagot, azért, hogy ha igen, akkor tovább érdeklődhessenek annak mennyiségéről, időpontjáról, helyéről és a szolgáltatás kedvezményezettjeiről. Ha a jogalkotó szándéka az lett volna, hogy a jogosultnak – azért hogy felvehesse a kapcsolatot a kezelést végző szolgáltatóval – tudomása legyen arról, hogy az oltalom alatt álló anyagát kezelték a létesítményben (például azon adatok révén, amelyeknek a szolgáltatására az 1768/95 rendelet 8. cikke (2) bekezdésének d) pontja a mezőgazdasági termelőt kötelezi), akkor a 9. cikket úgy fogalmazta volna meg, hogy a vállalkozásnak csak meg kell erősítenie a jogosult által már ismert adatokat. Azonban, ahogy ez a (2) bekezdés b) és e) pontjából egyértelműen kitűnik, nem ez a helyzet.”

16 — A fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 53. pontja.

17 — A fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 62. pontja.

18 — A fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 65. pontja.

47. A mezőgazdasági termelők kiváltságát megalapozó egyensúly követelményének való megfelelés érdekében, különösen az említett kiváltságot meghatározó végrehajtási rendelet keretében, a jogosultat fel kell jogosítani arra, hogy adatokat kérjen a feldolgozótól, amint a tudomására jut, hogy a feldolgozó ültetés céljára feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni a betakarított terményt, amelyet az említett fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyertek.

48. A végrehajtási rendelet 9. cikkének (2) bekezdése szerint ugyanis a feldolgozónak közölnie kell a jogosulttal egy, a lényeges adatokat tartalmazó nyilatkozatot, amelynek tartalmát az említett rendelkezés pontosítja. Ilyen közlésre van szükség, ha a jogosultnak csak egy arra utaló körülményről is tudomása van, hogy a feldolgozó ültetés céljára feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni azt a betakarított terményt, amelyet a mezőgazdasági termelők az említett fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyertek. [19]

49. Amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, a jogosulthoz tartozó oltalom alatt álló növényfajta szaporítóanyagának megszerzését ilyen körülménynek kell tekinteni. [20] Emellett hajlok arra, hogy úgy gondoljam, a mezőgazdasági termelők által a végrehajtási rendelet 8. cikke alapján szolgáltatott adatok olyan körülményeknek minősülhetnek, amelyek megalapozzák a feldolgozónak a jogosult irányában fennálló adatszolgáltatási kötelezettségét.

50. A Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy a tagállamok bíróságainak kell esetről esetre megállapítaniuk, hogy ezek a körülmények a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében fennállnak-e, vagy sem. Értékelésük során figyelembe kell venniük az adott ügy saját tényezőinek és körülményeinek összességét. E tekintetben az ítélkezési gyakorlat által megkövetelt körülmények származhatnak például egy oltalom alatt álló fajtának a forgalmazható vetőmag előállítására irányuló, a jogosult által adott engedély keretében végzett szerződéses elültetéséből.

51. Végül rá kell mutatni arra, hogy kevés olyan a körülményekre vonatkozó követelmény van, amely a jogosult adatszolgáltatáshoz való jogát mind a mezőgazdasági termelővel, mind a feldolgozóval szemben megalapozza. Következésképpen az a tény, hogy az ültetést vagy a feldolgozást elvégezték, vagy legalábbis ilyen ültetés céljából el kívánják végezni, releváns körülménynek minősülhet, amennyiben ezek olyan elemek, amelyek megalapozzák a jogosult jogait az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdése alapján.

V – Végkövetkeztetések

52. Az előbbi megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az alábbi módon válaszoljon az Oberlandesgericht Düsseldorf által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre:

„1) A feldolgozónak a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet 14. cikke (3) bekezdésének hatodik francia bekezdésében, valamint a 2100/94 rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló, 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet 9. cikkének (2) és (3) bekezdésében szabályozott adatszolgáltatási kötelezettsége abban az esetben áll fenn, ha a növényfajta-oltalom jogosultjának adatszolgáltatás iránti kérelme a kérelemmel érintett – több kérelem esetén az utolsó – gazdasági év lejártát megelőzően beérkezik a feldolgozóhoz. Mindazonáltal, ha az 1768/95 rendelet 9. cikke (3) bekezdésének második fele értelmében vett »első kérelemről« van szó, ezt a kérelmet a folyó gazdasági évben kell előterjeszteni.

19 — A fent hivatkozott Brangewitz-ügyben hozott ítélet 61. és 63. pontja. A mezőgazdasági termelőt terhelő adatszolgáltatási kötelezettséget illetően lásd továbbá a fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet 63. és 64. pontját.

20 — A fent hivatkozott Schulin-ügyben hozott ítélet 65. pontja.

2) Nem szükséges, hogy az 1768/95 rendelet 9. cikke (3) bekezdésének második fele alapján előterjesztett adatszolgáltatás iránti kérelem az adatszolgáltatás iránti kérelemben említett körülmények fennállására vonatkozó bizonyítékokat tartalmazzon. Így elegendő, ha a jogosult kérelmében azt állítja, hogy olyan körülmény jutott tudomására, miszerint a feldolgozó a terményt, amelyet egy adott mezőgazdasági termelő az oltalom alatt álló fajták szaporítóanyagának elültetéséből nyert, a betakarított termény ültetése céljából feldolgozta, vagy fel kívánja dolgozni.

3) A nemzeti bíróság feladata az, hogy az előtte folyó jogvita tényeit az adott ügy körülményei összességének figyelembevételével értékelje annak megállapítása érdekében, hogy fennállnak-e olyan körülmények, miszerint a feldolgozó feldolgozást végzett vagy kíván végezni.”